

Průkaz osoby se zdravotním postižením

Kdo má nárok na průkazku?

Nárok na průkaz osoby se zdravotním postižením má každá osoba starší 1 roku s tělesným, smyslovým nebo duševním postižením, jenž podstatně omezuje její pohyblivost nebo orientaci (včetně osob s poruchou autistického spektra).

Jak a kde mohu o průkazku požádat?

- Je nutno vyplnit formulář dostupný na webových stránkách: https://formulare.mpsv.cz/oksluzby/cs/form/print.jsp?SSID=IJkkHdtBMYe_wrcT_ROozHtskfdV5rxDJ nebo si formulář vyzvednout na jakékoliv pobočce Úřadu práce v ČR
- Zaslát vyplněný formulář na pobočku Úřadu práce. K formuláři můžete přidat aktuální zprávu o svém zdravotním stavu.
- Úřad práce Vám zašle sdělení o zahájení řízení. Vyzve Vašeho praktického lékaře, aby vyplnil formulář o Vašem aktuálním zdravotním stavu a zaslal jej zpět na Úřad práce.
- Úřad práce vytvoří z Vaší žádosti a vyjádření Vašeho lékaře spis, který zašle k posouzení na Okresní správu sociálního zabezpečení. Zde posudkový lékař rozhodne, zda jsou dány důvody k tomu, abyste byl/a držitelem jednoho z průkazů.
- O výsledném rozhodnutí Vás písemně vyrozumí opět Úřad práce. Pokud Vám bude přiznán nárok na jeden z průkazů, vyzve Vás Úřad práce, abyste se dostavili s fotografií. Poté Vám zhotoví přiznaný průkaz.
- V případě, že Vám byl přiznán **průkaz s označením ZTP nebo ZTP/P si můžete podat žádost o přiznání příspěvku na mobilitu. Tento příspěvek je vyplácen měsíčně ve výši 550,-Kč** na účet, který si sami zvolíte nebo složenkou k Vaším rukám. Formulář pro příspěvek na mobilitu je dostupný k vyplnění na: https://formulare.mpsv.cz/oksluzby/cs/form/print.jsp?SSID=O_V4cs1.3mqHv5HaCUEwUhrYSAssGb~Q
- **POZOR – na příspěvek na mobilitu nemáte nárok při přiznání průkazu TP nebo při zamítnutí Vaší žádosti o průkaz!!! Příspěvek na mobilitu je přiznávám pouze v případě přiznání průkazu ZTP nebo ZTP/P!!**

Jaké jsou druhy průkazů?

1. TP
2. ZTP
3. ZTP/P

1. Průkaz TP

na průkaz osoby se zdravotním postižením označený **symbolem „TP“** má osoba **se středně těžkým funkčním postižením pohyblivosti nebo orientace, včetně osob s poruchou autistického spektra.**

- **Středně těžkým funkčním postižením pohyblivosti se rozumí stav, kdy osoba je při dlouhodobě nepříznivém zdravotním stavu schopna samostatné pohyblivosti v domácím prostředí. Mimo domácnost je však schopna chůze pouze na kratší vzdálenosti a má problémy při chůzi okolo překážek a na nerovném terénu.**
- **Středně těžkým funkčním postižením orientace se rozumí stav, kdy osoba je při dlouhodobě nepříznivém zdravotním stavu schopna spolehlivé orientace v domácím prostředí. Mimo domácnost je však její schopnost orientace zhoršená.**

Zdravotní stavy, které postačují pro přiznání průkazu TP:

- ztráta úchopové schopnosti nebo podstatné omezení funkce horní končetiny,
- anatomická ztráta několika prstů nohou nebo ztráta nohy v nártu a výše až po bérec včetně,
- podstatné omezení funkce dolní končetiny,
- středně těžké omezení funkce dvou končetin,
- zkrácení dolní končetiny přesahující 5 cm,
- postižení pánve s poruchou pánevního prstence a závažnou neurologickou symptomatologií,
- postižení páteře s často recidivujícími projevy nervosvalového dráždění a poruchou svalového korzetu nebo se ztuhnutím dvou úseků páteře,
- stavy spojené s často se opakujícími poruchami vědomí nebo závrativými stavy,
- omezení pohyblivosti a celkové výkonnosti při běžném zatížení při interních a onkologických postiženích,
- psychické postižení s opakujícími se poruchami komunikace a orientace v exteriéru včetně vysoce funkčního typu autismu,
- neurodegenerativní postižení s pohybovou chudostí, poruchou posturální stability, slabostí dvou končetin a podstatným snížením dosahu chůze.

Osoba, která je držitelem průkazu TP, má nárok na tyto výhody:

- **vyhrazené místo k sedění ve veřejných dopravních prostředcích** pro pravidelnou hromadnou dopravu osob, s výjimkou dopravních prostředků, v nichž je místo k sedění vázáno na zakoupení místenky,
- **přednost při osobním projednávání své záležitosti, vyžaduje-li toto jednání delší čekání, zejména stání;** za osobní projednávání záležitostí se nepovažuje nákup v obchodech ani obstarávání placených služeb ani ošetření a vyšetření ve zdravotnických zařízeních.

2. Průkaz ZTP

Nárok na průkaz osoby se zdravotním postižením označený symbolem „ZTP“ má **osoba s těžkým funkčním postižením pohyblivosti nebo orientace, včetně osob s poruchou autistického spektra.**

- **Těžkým funkčním postižením pohyblivosti se rozumí stav,** kdy osoba je při dlouhodobě nepříznivém zdravotním stavu **schopna samostatné pohyblivosti v domácím prostředí a mimo domácnost je schopna chůze se značnými obtížemi a jen na krátké vzdálenosti.**
- **Těžkým funkčním postižením orientace se rozumí stav,** kdy osoba je při dlouhodobě nepříznivém zdravotním stavu schopna **spolehlivé orientace v domácím prostředí a mimo domácnost má značné obtíže.**
-

Zdravotní stavy, které postačují pro přiznání průkazu ZTP:

- anatomická ztráta dolní končetiny v kolenním kloubu nebo výše, exteriérový uživatel protézy,
- anatomická ztráta dolních končetin v nártách nebo v nártu a bércei,
- funkční ztráta dolní končetiny se ztrátou opěrné funkce,
- anatomická ztráta dolní a horní končetiny v úrovni bérce a předloktí,
- anatomická ztráta horních končetin v úrovni předloktí,
- těžké omezení funkce dvou končetin,
- postižení pánve provázené těžkými parézami dolních končetin nebo závažnou nestabilitou pánevního prstence,
- postižení páteře provázené těžkými parézami končetin nebo ztuhnutím tří úseků páteře nebo závažné deformity páteře s omezením exkurzí hrudníku,
- těžké postižení pohyblivosti a celkové výkonnosti již při lehkém zatížení při interních a onkologických postiženích,
- celková ztráta sluchu podle Fowlera 85% a více s neschopností slyšet zvuky a rozumět řeči i přes nejlepší korekci (oboustranná praktická nebo úplná hluchota) u osoby starší 18 let věku,

- kombinované postižení sluchu a zraku (hluchoslepota) funkčně v rozsahu oboustranné středně těžké nedoslýchavosti, kterou se rozumí ztráta sluchu podle Fowlera 40 až 65%, a oboustranné silné slabozrakosti, kterou se rozumí zraková ostrost s nejlepší možnou korekcí na lepším oku, kdy maximum je menší než 6/60 a minimum rovné nebo lepší než 3/60, nebo oboustranné koncentrické zúžení zorného pole v rozsahu 30 až 10 stupňů, i když centrální ostrost není postižena,
- oboustranná těžká ztráta zraku, kterou se rozumí zraková ostrost s korekcí, kdy maximum je menší než 3/60, minimum lepší než 1/60,
- psychické postižení s často se opakujícími závažnými poruchami komunikace a orientace v exteriéru včetně středně funkčního typu autismu,
- neurodegenerativní postižení s mnohočetnými hybnými komplikacemi typu rigidity, hypokinézy, tremoru, ataxie, mimovolných pohybů

Osoba, která je držitelem průkazu ZTP, má nárok na tyto výhody:

- **vyhrazené místo k sedění ve veřejných dopravních prostředcích** pro pravidelnou hromadnou dopravu osob, s výjimkou dopravních prostředků, v nichž je místo k sedění vázáno na zakoupení místenky
- **přednost při osobním projednávání své záležitosti, vyžaduje-li toto jednání delší čekání, zejména stání;** za osobní projednávání záležitostí se nepovažuje nákup v obchodech ani obstarávání placených služeb ani ošetření a vyšetření ve zdravotnických zařízeních
- **bezplatnou dopravu pravidelnými spoji místní veřejné hromadné dopravy osob (tramvaji, trolejbusy, autobusy, metrem)**
- **slevu 75 % jízdného ve druhé vozové třídě osobního vlaku a rychlíku ve vnitrostátní přepravě a slevu 75 % v pravidelných vnitrostátních spojích autobusové dopravy.**
- Kromě výše uvedeného vzniká držiteli průkazu ZTP také nárok na **pořízení parkovacího průkazu**, na výplatu **příspěvku na mobilitu**, požádá-li o něj, dále je osvobozen od povinnosti nákupu **dálniční známky** a vztahují se na něj i další **rozšířené výhody**. Rozšířené výhody najdete na: <http://www.prukaz-ztp.cz/rozsirene-vyhody-ozp.html> . Jedná se zejména o ekologickou daň z autovraků, daň ze stavby, daň z příjmu atd)

3. Průkaz ZTP/P

Nárok na průkaz osoby se zdravotním postižením **označený symbolem „ZTP/P“** má osoba se **zvláště těžkým funkčním postižením nebo úplným postižením pohyblivosti nebo orientace s potřebou průvodce, včetně osob s poruchou autistického spektra.**

- **Zvláště těžkým funkčním postižením pohyblivosti a úplným postižením pohyblivosti se rozumí stav, kdy osoba je při dlouhodobě nepříznivém zdravotním stavu schopna chůze v domácím prostředí se značnými obtížemi, popřípadě není schopna chůze. Mimo domácnost není schopna samostatné chůze a pohyb je možný zpravidla jen na invalidním vozíku.**

- **Zvlášť těžkým funkčním postižením orientace a úplným postižením orientace** se rozumí stav, kdy osoba při dlouhodobě nepříznivém zdravotním stavu **není schopna samostatné orientace mimo domácnost**.

Zdravotní stavy, které postačují pro přiznání průkazu ZTP/P:

- anatomická ztráta dolní končetiny v kolenním kloubu nebo výše, interiérový uživatel protézy nebo odkázanost na invalidní vozík z uvedeného důvodu,
- anatomická ztráta dolních končetin v bérkách nebo výše,
- anatomická ztráta horních končetin v úrovni lokte nebo výše nebo anatomická ztráta horní a dolní končetiny v úrovni paže a stehna,
- funkční ztráta dolní končetiny se ztrátou opěrné funkce a současná funkční ztráta horní končetiny,
- funkční ztráta dolních končetin se ztrátou opěrných funkcí,
- zvlášť těžká porucha pohyblivosti na základě závažného postižení tří a více funkčních celků pohybového ústrojí; funkčním celkem se rozumí hrudník, páteř, pánev, končetina,
- disproporční poruchy růstu provázené závažnými deformitami končetin a hrudníku, pokud tělesná výška nepřesahuje po ukončení růstu 120 cm,
- h) multiorgánové selhávání dvou a více orgánů nebo ztráta imunity spojené se zvlášť těžkým postižením orientace nebo pohyblivosti,
- i) celková ztráta sluchu podle Fowlera 85% a více s neschopností slyšet zvuky a rozumět řeči i přes nejlepší korekci (oboustranná praktická nebo úplná hluchota) u osoby mladší 18 let věku,
- neúplná (praktická) nevidomost obou očí, kterou se rozumí zraková ostrost s nejlepší možnou korekcí 1/60, 1/50 až světlocit se správnou světelnou projekcí nebo omezení zorného pole do 5 stupňů kolem centrální fixace, i když centrální zraková ostrost není postižena, nebo úplná nevidomost obou očí, kterou se rozumí ztráta zraku zahrnující stavy od naprosté ztráty světlocitu až po zachování světlocitu s chybou světelnou projekcí,
- kombinované těžké postižení sluchu a zraku (těžká hluchoslepota) funkčně v rozsahu oboustranné těžké nedoslýchavosti až hluchoty, kterou se rozumí ztráta sluchu podle Fowlera horší než 65%, a oboustranná těžká ztráta zraku, kterou se rozumí zraková ostrost s korekcí, kdy maximum je menší než 3/60, minimum lepší než 1/60,
- střední, těžká nebo hluboká mentální retardace nebo demence, je-li IQ nižší než 50,
- m) psychické postižení se ztrátou duševních kompetencí, s neschopností komunikace a orientace včetně nízkofunkčního typu autismu, neurodegenerativní postižení s akinézou, mnohočetnými velmi těžkými hybnými komplikacemi a těžkými neuropsychickými projevy.“

Osoba, která je držitelem průkazu ZTP/P, má nárok na tyto výhody:

- **vyhrazené místo k sedění ve veřejných dopravních prostředcích** pro pravidelnou hromadnou dopravu osob, s výjimkou dopravních prostředků, v nichž je místo k sedění vázáno na zakoupení místenky
- **přednost při osobním projednávání své záležitosti, vyžaduje-li toto jednání delší čekání, zejména stání;** za osobní projednávání záležitostí se nepovažuje nákup v obchodech ani obstarávání placených služeb ani ošetření a vyšetření ve zdravotnických zařízeních

- **bezplatnou dopravu pravidelnými spoji místní veřejné hromadné dopravy osob (tramvajemi, trolejbusy, autobusy, metrem)**
- **slevu 75 % jízdného ve druhé vozové třídě osobního vlaku a rychlíku ve vnitrostátní přepravě a slevu 75 % v pravidelných vnitrostátních spojích autobusové dopravy**
- **bezplatnou dopravu průvodce veřejnými hromadnými dopravními prostředky v pravidelné vnitrostátní osobní hromadné dopravě**
- **bezplatnou dopravu vodícího psa, je-li úplně nebo prakticky nevidomá, pokud ji nedoprovází průvodce.**
- Jedná se v podstatě o výhody, které se vztahují k průkazu ZTP, rozšířené o možnost bezplatné dopravy pro průvodce či vodícího psa. Pochopitelně i pro průkaz ZTP/P platí, že má jeho držitel nárok na výplatu **příspěvku na mobilitu**, požádá-li o něj či na **pořízení parkovacího průkazu**. Dále se ho týká osvobození od povinnosti nákupu **dálniční známky** a další **rozšířené výhody**. Rozšířené výhody najdete na: <http://www.prukaz-ztp.cz/rozsirene-vyhody-ozp.html> . Jedná se zejména o ekologickou daň z autovraků, daň ze stavby, daň z příjmu atd)

Vypracovala: Iva Jaklová, DiS.